

Heemstede

Collegebesluit

Collegevergadering: 23 mei 2023

Zaaknummer : 1184636
Team : Ruimtelijk Beleid Heemstede
Portefeuillehouder : A. de Wit – van der Linden
Openbaarheid : Actief openbaar

Onderwerp

Vaststellen Beleid feestverlichting Heemstede 2023

Samenvatting

Het college stelt het Beleid feestverlichting Heemstede 2023 vast. Daarnaast wil de Stichting BIZ Heemstede centrum een pilot starten om voor drie jaar de feestverlichting in de Raadhuisstraat-Binnenweg op zonne-energie te laten draaien. Het college stemt in met een bijdrage aan de pilot duurzame feestverlichting voor €6.000 per jaar in 2023-2025 om de ondernemers te ondersteunen met dit duurzame initiatief.

Juridisch en beleidskader

- Beleidsplan Openbare Verlichting 2018-2022
- Visie Winkelcentra Heemstede 2016
- Nota Duurzaam Heemstede 2020-2024
- Actieplan Integrale Veiligheid 2020-2023
- Artikel 2:10, eerste lid, van de Algemene Plaatselijke Verordening Heemstede 2023;

Besluit B&W

1. Het Beleid feestverlichting Heemstede 2023 vast te stellen;
2. In te stemmen met een bijdrage van €6.000,- per jaar aan de Stichting BIZ voor de pilot duurzame feestverlichting in 2023 tot en met 2025;
3. Een jaarlijkse bijdrage van € 6.000 op te nemen gedurende de periode 2023 tot en met 2025 in de reguliere P&C-cyclus;
4. In te stemmen om het Beleid feestverlichting Heemstede 2023 te evalueren in 2026;
5. Het besluit ter kennisname te brengen van de commissie Middelen (C-stuk).

Aanleiding

Stedin heeft de voedingsaders van de feestverlichting op de Raadhuisstraat-Binnenweg om veiligheidsredenen op donderdag 24 februari 2022 afgekoppeld. Hierdoor is de oude manier van verlichting via een kabel niet meer mogelijk zonder eerst grote investeringen te doen. Op 14 juni 2022 heeft het college ingestemd met het vervolgproces om een beleidslijn 'feestverlichting voor alle winkelgebieden' op te stellen. Het resultaat hiervan is het Beleid feestverlichting Heemstede 2023.

Het collegebesluit van 14 juni 2022 bevat scenario's over het behouden van de feestverlichting in Heemstede na het afkoppelen van de kabel. Zoals toegezegd in de commissie Middelen vergadering van 14 september 2022 heeft het college in kaart gebracht hoe andere winkelgebieden de feestverlichting organiseren. Er is een interessante optie ontdekt in de gemeente Helmond. In Helmond werkt de feestverlichting in bepaalde wijken op zonne-energie, in samenwerking met een Belgisch bedrijf. Dit bedrijf maakt ornamenten op zonne-energie die zij op lantaarnpalen bevestigen. Dit is een duurzame oplossing zonder hoge investeringskosten voor kabels. De Stichting BIZ Heemstede centrum wil graag met financiële ondersteuning van de gemeente een pilot starten om voor drie jaar de feestverlichting op zonne-energie te laten draaien. Deze pilot kan hierna mogelijk uitgebreid worden naar projecten voor andere winkelgebieden.

Motivering

Hieronder volgt een motivering voor het vaststellen van de Beleidsregels feestverlichting in de openbare ruimte 2023:

1.1. De gemeente draagt zorg voor de fysieke veiligheid van de openbare ruimte

Op dit moment zijn er geen duidelijke beleidsregels over hoe ondernemers moeten omgaan met het ophangen van feestverlichting in de openbare ruimte in de winkelgebieden. Dit leidt tot verschillende constructies per winkelgebied. Wanneer gekeken wordt naar de veiligheidsnormen zijn niet alle constructies even wenselijk. Een van de doelen uit het Actieplan Integrale Veiligheid 2020-2023 is het vergroten van de fysieke veiligheid in Heemstede. Het Beleid feestverlichting Heemstede 2023 draagt bij aan een veiligere openbare ruimte, doordat de gemeente duidelijke regels, kaders en richtlijnen opstelt voor het gebruik van feestverlichting. Zo kan er op een veilige en duurzame manier worden gezorgd voor een gezellige en sfeervolle openbare ruimte tijdens de feestdagen.

1.2. Duidelijkheid rol gemeente in het realiseren van feestverlichting in de winkelgebieden

Na het afkoppelen van de voedingsaders van de feestverlichting door Stedin, is er discussie ontstaan over de rol van de gemeente bij het realiseren van feestverlichting. We hebben het Beleid feestverlichting Heemstede 2023 opgesteld om hier duidelijkheid over te geven. Hieruit volgt dat de gemeente geen faciliterende rol heeft bij het realiseren van feestverlichting. De gemeente is niet verantwoordelijk voor het treffen van de nodige voorzieningen om feestverlichting mogelijk te maken, zoals het leveren van elektriciteit en het aanleggen van aansluitpunten. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de initiatiefnemer, inclusief de bijbehorende kosten. Wel staat de gemeente open voor experimenten, zoals duurzame verlichting en innovatieve oplossingen voor feestverlichting.

1.3. Het college is bevoegd om beleidsregels op te stellen over voorwerpen op of aan openbare plaatsen

Artikel 2:10, eerste lid, Algemene Plaatselijke Verordening Heemstede verbiedt het gebruik van de weg of een weggedeelte anders te gebruiken dan overeenkomstig de publieke functie daarvan, als dat gebruik schade kan toebrengen aan de weg of de bruikbaarheid van de weg. Daarnaast mag het gebruik van de weg of het weggedeelte niet in strijd zijn met redelijke eisen van welstand. Door het ophangen van feestverlichting op een onveilige manier of op een manier die niet voldoet aan redelijke eisen van welstand, kan dit artikel van de APV worden overtreden. Het Beleid feestverlichting Heemstede 2023 bevat regels en richtlijnen voor het veilig en verantwoord ophangen van feestverlichting, en draagt hierdoor bij aan het voorkomen van overtredingen van artikel 2:10 van de APV.

Hieronder volgt een motivering voor de jaarlijkse bijdrage aan de pilot duurzame feestverlichting:

2.1. De technologie voor feestverlichting op zonne-energie is nog volop in ontwikkeling

Feestverlichting is een belangrijk onderdeel van de sfeer en uitstraling van een winkelgebied. Het is belangrijk dat de feestverlichting van goede kwaliteit is en zorgt voor voldoende lichtintensiteit en sfeer. Er is momenteel maar een aanbieder van deze technologie in Nederland en België. Heemstede loopt samen met Helmond voor op andere gemeenten in Nederland, die nog geen gebruik maken van feestverlichting op zonne-energie. Het is daarom van belang om de betrouwbaarheid en lichtintensiteit van deze oplossing grondig te testen. Als de pilot succesvol is, kunnen we deze uitbreiden naar projecten voor de andere winkelgebieden in Heemstede als stimulans om over te stappen op feestverlichting op zonne-energie.

2.2. De gemeente Heemstede stimuleert duurzame initiatieven

In de Nota Duurzaam Heemstede 2020-2024 staat opgenomen dat we jaarlijks 1,5% energie moeten besparen om de gestelde klimaatdoelen te behalen. In lijn hiermee is het van belang dat de gemeente in samenwerking met ondernemers zoekt naar nieuwe en innovatieve oplossingen om het energieverbruik terug te dringen. Door als gemeente een bijdrage te doen voor de pilotperiode van drie jaar, stimuleren en ondersteunen we dit experiment naar duurzame oplossingen voor de feestverlichting zonder dat de Stichting BIZ het volledige risico draagt.

Hieronder volgt een motivering om het benodigde budget ten laste te brengen van de krediet winkelvisie.

3.1. De Winkelvisie richt zich op sfeer en beleving als een van de zeven aandachtspunten

De Visie Winkelcentra Heemstede (2016) stelt dat aantrekkelijke locaties voor ontmoeting en verblijf in het digitale tijdperk steeds belangrijker worden. In de Visie Winkelcentra Heemstede staat beschreven dat winkelcentra met sfeer en beleving kansrijk blijven. Consumenten hebben een voorkeur voor winkelgebieden met een gezellige sfeer en beleving. Feestverlichting kan bijdragen aan deze gewenste sfeer en beleving in de donkere feestmaanden. Feestverlichting draagt daarmee bij aan een aantrekkelijk en levendig ondernemersklimaat in Heemstede. De raad heeft op 1 juni 2017 ingestemd met het Uitvoeringsprogramma visie winkelcentra Heemstede. Er is budget beschikbaar gesteld voor de zeven aandachtspunten om de winkelgebieden te versterken.

3.2. De pilot kan later worden uitgebreid naar de andere winkelgebieden in Heemstede

Aangezien de Winkelvisie Heemstede zich richt alle winkelgebieden in Heemstede, kan een kanttekening worden geplaatst bij het feit dat de pilot zich alleen richt op het centrum. Echter vormt het centrum een goed startpunt voor de pilot om verschillende redenen. Ten eerste, er is momentum omdat we op zoek zijn naar een alternatief voor de oude feestverlichting. Ten tweede, het centrum is het grootste winkelgebied in Heemstede. In het centrum hangt de meeste feestverlichting. Het energiebesparings-effect is hierdoor het grootst. Ook kunnen we hier de meeste informatie verzamelen over de pilot-ervaringen. Tot slot, niet elk winkelgebied is collectief georganiseerd. Collectiviteit vormt een belangrijke randvoorwaarde voor het succes van het organiseren van feestverlichting in een winkelgebied. Door te starten met de pilot in het centrumgebied kan de gemeente Heemstede ervaringen opdoen. Daarna kan de pilot eventueel worden uitgebreid naar projecten voor andere winkelgebieden, waarbij we rekening houden met de specifieke functie van het gebied en andere randvoorwaarden.

Financiën

De raad heeft op 1 juni 2017 ingestemd met het Uitvoeringsprogramma visie winkelcentra Heemstede en hiervoor een krediet beschikbaar gesteld. De maatregelen uit het Uitvoeringsprogramma leiden tot versterking van de Heemstedse winkelgebieden. De Winkelvisie richt zich op sfeer en beleving als een van de zeven aandachtspunten. De bijdrage voor de feestverlichting kan daarom bij dit krediet worden betrokken. De gemeente stelt een bijdrage beschikbaar van 30% van de kosten, met een maximum van €6.000 per jaar. De Stichting BIZ neemt de verdere kosten voor de pilot op haar rekening.

De bijdrage bedraagt € 6.000 per jaar gedurende de periode 2023 tot en met 2025 (totaal €18.000). Dit kan niet rechtstreeks ten laste worden gebracht van het krediet winkelvisie. Dit komt omdat op een bijdrage in de exploitatie van derden niet kan worden afgeschreven. Bij de najaarsnota wordt daarom van het restantbedrag van dit krediet € 18.000 afgeboekt. Het resterende krediet is na deze afboeking nog €67.448.

Tabel: Financiële consequenties van de beslispunten

I=Incidenteel
S=Structureel

LASTEN (x € 1.000)						
	Product	I/S	2023	2024	2025	2026
Economische zaken	30101	I	6.000	6.000	6.000	-
Kapitaallasten investering Winkelvisie	Krediet 914	S	-	-/- 600	-/- 600	-/- 600
Totaal			6.000	5.400	5.400	-/- 600

Investeringsvoorstel:

Nee, het krediet wordt verlaagd bij de najaarsnota 2023

Financiële consequenties gedekt?

De verlaging van de kapitaallast bij het krediet Winkelvisie dekt de incidentele lasten van de bijdrage gedurende de periode 2023 tot en met 2025. De verlaging van de kapitaallast loopt echter niet synchroon met de kosten van de bijdrage zodat er in 2023, 2024 en 2025 een incidenteel nadeel ontstaat, terwijl het voordeel in de kapitaallasten vanaf 2024 nog 30 jaar door loopt.

Planning/uitvoering

Fase & Besluitvorming	Mei '23	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan '24	Feb
Behandeling voorstel in het college (C-stuk)										
Inwerkingtreding Beleid feestverlichting Heemstede 2023										
Start pilot duurzame feestverlichting										
Evaluatie (jaarlijks terugkerend)										

De pilot loopt van oktober 2023 tot en met januari 2026. Er zal jaarlijks een evaluatie plaatsvinden. De Gemeente maakt uiterlijk op 1 december van het betreffende pilotjaar de bijdrage over ter hoogte van 30% van de kosten voor de pilot duurzame feestverlichting.

Samenwerking en communicatie

De gemeente en de Stichting BIZ hebben intensief samengewerkt om tot een passende oplossing te komen voor de feestverlichting in het centrum. Tijdens diverse overlegmomenten zijn verschillende scenario's, kanttekeningen en ontwikkelingen besproken. Het creëren van draagvlak onder de ondernemers is voor de gemeente van belang. Daarnaast wil de gemeente zich richten op een duurzame manier van verlichten. Het was uiteindelijk aan de Stichting BIZ om zelf een keuze te maken in de feestverlichting waarin zij willen investeren. Van maart tot en met mei 2023 is er in de Raadhuisstraat-Binnenweg een proefopstelling geweest met verschillende opties voor feestverlichting op zonne-energie om een gevoel bij de uitstraling te krijgen. Op 18 april 2023 heeft de algemene ledenvergadering van de BIZ plaatsgevonden, waarin de ondernemers hebben ingestemd met het voorstel voor feestverlichting op zonne-energie op basis van de proefopstelling.

Duurzaamheid

De pilot draagt bij aan het besparen van energie. Daarmee draagt de pilot bij aan de vastgestelde doelen uit de Nota Duurzaam Heemstede 2020-2024 om jaarlijks 1,5% energie te besparen ten opzichte van 1990.

Bijlage(n)

1. Beleid feestverlichting Heemstede 2023

Beleidsregel van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Heemstede over het aanbrengen van feestverlichting in de openbare ruimte (Beleid feestverlichting Heemstede 2023)

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Heemstede;

gelezen het voorstel van het college van 23 mei 2023;
gelet op Artikel 2:10, eerste lid, van de APV;

besluit vast te stellen:

Beleid feestverlichting Heemstede 2023

Artikel 1 Inleiding

Feestverlichting is decoratieve verlichting die meestal in het kader van de feestdagen in de winterperiode in allerlei uitvoeringen in de openbare ruimte te zien is. Feestverlichting verrijkt de openbare ruimte met een andere aanblik. Deze verlichting wordt vrijwel altijd op initiatief en op kosten van ondernemers(verenigingen) in de openbare ruimte aangebracht. Waar voor het aanbrengen van feestverlichting het gebruik aan lichtmasten gewenst is, staat de gemeente dit toe als aan algemene regels voor het aanbrengen van feestverlichting is voldaan. De gemeente waardeert deze investeringen in de versiering van onze openbare ruimte. Daarnaast draagt de feestverlichting in de donkere dagen ook bij aan de beleving van een gezellige openbare ruimte. Het is echter wel belangrijk dat de feestverlichting op een veilige en, duurzame manier wordt aangebracht en in werking is. De feestverlichting die in de openbare ruimte wordt aangebracht, moet daarom voldoen aan een aantal regels.

Artikel 2 Definities

In deze beleidsregel wordt verstaan onder:

- Feestverlichting: decoratieve verlichting die wordt aangebracht om het aanzien van de openbare ruimte te verrijken. Het betreft verlichtingselementen (ornamenten, armaturen, lichtslangen, etc.) of al dan niet verlichte decoratieve elementen die zijn aangebracht als overspanning boven de weg of aan- of langs de gevels van bebouwing, met als doel het aanzien van de openbare ruimte tijdelijk te verrijken dan wel de gevels tijdelijk te versieren of te verlichten om hun aanblik vanuit de openbare ruimte te verrijken. De installatie voor feestverlichting bestaat uit ornamenten, bekabeling, omvormer, beveiliging en aansluitmiddelen.
- Initiator: de initiator is de ondernemer of ondernemersvereniging die het initiatief neemt om feestverlichting op te hangen in de openbare ruimte en de verantwoordelijkheid draagt voor de organisatie en uitvoering.
- Armaturen: een omhulsel om verschillende onderdelen die worden gebruikt om een lichtbron te ondersteunen en te beschermen, zoals lampen/leds, reflectoren en behuizingen;
- NEN 1010: een reeks Nederlandse veiligheidsbepalingen voor laagspanningsinstallaties gebruikt door de elektrotechnische installatiebranche.
- IP65: Op armaturen is vaak een IP klasse terug te vinden in de vorm van een tweecijferige aanduiding. IP betekent 'International Protection'. Het eerste cijfer (minimaal 0 maximaal 6) informeert over de bescherming tegen aanraking van stroom voerende onderdelen en het binnendringen van voorwerpen en stof. Het tweede cijfer (minimaal 0, maximaal 8) informeert over de bescherming tegen het binnendringen van water. IP65 is stofdicht en kan tegen waterstralen.
- Aardlekschakelaar: Als de totale stroom ongelijk is aan nul, is er sprake van een lekstroom. Deze foutstroom kan ontstaan als de behuizing van een toestel, door een defect, onverhoopt onder elektrische spanning komt te staan. Bij gearde toestellen vloeit de lekstroom via de aarding weg. Hierdoor zal de aardlekschakelaar bij overschrijding van de aanspreekstroom in werking treden, waardoor de betreffende groepen spanningsloos worden.
- 30mA: Een aardlekschakelaar van 30 mA schakelt af tussen 15 en 30 mA. Dit dient tevens binnen een bepaalde tijd te gebeuren 300ms.

Artikel 2 Periode en brandduur

1. De verlichting mag vanaf 1 oktober van het betreffende jaar worden aangebracht en in werking zijn;
2. De verlichting mag tot uiterlijk 31 januari aanwezig zijn;
3. Met oog op lichthinder voor de omgeving en het beperken van energieverbruik mag feestverlichting niet branden tussen 22:00 uur en 07:00 uur;
4. Afwijken van de brandduur van de feestverlichting is alleen mogelijk bij evenementen, waarvoor een evenementenvergunning is vereist.

Artikel 3 Duurzaamheid

1. Voor de feestverlichting dient gebruik te worden gemaakt van LED-verlichting of gelijkwaardige energiezuinige armaturen;
2. Er wordt gekeken naar de in- en uitschakeltijden van de feestverlichting om het aantal branduren en daarmee het energieverbruik te beperken.

Artikel 4 Bevestiging en veiligheid

1. De feestverlichtingselementen dienen veilig en deugdelijk te zijn bevestigd, zodat het risico op losraken of ongevallen tot een minimum beperkt is;
2. Indien feestverlichting bevestigd wordt aan lichtmasten en/of bomen dient hiervoor schriftelijk toestemming gegeven te zijn door de gemeente;
3. Los aangebrachte elektrische bedrading dient strakgetrokken en netjes uit het zicht te worden aangebracht, met minimale bevestigingsmiddelen (zoals binddraad en tiewraps);
4. Eventuele aanwijzingen van de politie, de brandweer of functionaris van de gemeente moeten onmiddellijk worden opgevolgd;
5. De feestverlichting mag niet aanraakbaar zijn. De minimale hoogte vanaf het grondniveau tot aan de onderkant van de feestverlichting wordt gesteld op 2,5 meter;
6. Indien feestverlichting over de weg wordt gespannen, dient het hangende element boven de openbare weg voldoende ruimte te bieden aan eventuele hulpdiensten en hangt op een minimale hoogte van 4,20 meter vanaf het grondniveau;
7. Eventuele hangende elementen van de feestverlichting dienen te worden opgehangen aan staaldraad.

Artikel 5 Technische randvoorwaarden lichtmast en afbakening

1. De feestverlichting wordt geplaatst, onderhouden en weggenomen door een erkend installateur in opdracht van de initiator;
2. Het geheel van de feestverlichting vanaf het voedingspunt aan de lichtmast valt onder de verantwoordelijkheid van de initiator / installateur;
3. De feestverlichting dient aangesloten te worden volgens de voorschriften uit de NEN1010;
4. De feestverlichting mag geen verloopstuk gebruiken om het voedingspunt aan te sluiten op de aanwezige aansluitvoorziening op de lichtmast;
5. In een IP65 behuizing wordt een aardlekschakelaar met een nominale aanspreekstroom van 30mA en maximale uitschakeltijd van 300ms in het aansluitsnoer direct achter de stekker van de feestverlichting opgenomen;
6. Als in geval van storingen de aardlekschakelaar aanspreekt is het resetten van de aardlekschakelaar de verantwoordelijkheid van de eigenaar van de feestverlichting;
7. Als door een storing in de feestverlichting een lichtpunt uitvalt, dient hiervan direct melding te worden gedaan bij de gemeente. De lichtmasten mogen niet door een installateur worden geopend.

Artikel 6 Aanbrengen van verlichting in bomen

Voor het aanbrengen van (feest)verlichting in bomen die in beheer zijn bij de gemeente Heemstede dient schriftelijk toestemming gevraagd te worden. Hieraan zijn de volgende voorwaarden aan verbonden:

1. Het aanbrengen van verlichting in bomen komt voor eigen risico van de initiator. De gemeente is niet aansprakelijk in geval van schade veroorzaakt door de aangebrachte feestverlichting;

2. De feestverlichting mag de groei van de boom niet beperken. Daarom dient gebruik te worden gemaakt van flexibele/elastische bevestigingsmethoden en van bevestigingsmethoden die gemakkelijk te verplaatsen of te verwijderen zijn. Verlichtingssnoeren en bedrading mogen niet rond de takken of de stam van de boom gewikkeld worden, maar dienen er langs geleid te worden;
3. De feestverlichting mag alleen worden aangebracht in bomen van 10 jaar oud of ouder;
4. De verlichting dient uiterlijk op 31 januari verwijderd te zijn, om snoei van de boom gedurende het snoeiseizoen mogelijk te maken;
5. De feestverlichting en/of bedrading die in de boom hangt na 31 januari wordt verwijderd door of in opdracht van de gemeente wanneer er beheerwerkzaamheden aan de bomen plaatsvinden. De gemeente is daarbij niet aansprakelijk voor eventuele schade;
6. De initiator is aansprakelijk voor eventuele schade aan de bomen als gevolg van het aanbrengen of verwijderen van verlichting en/of bedrading. Hierbij kunnen kosten in rekening worden gebracht voor het herstellen van de schade.

Artikel 7 Rol gemeente

De gemeente is niet verantwoordelijk voor het treffen van voorzieningen om het aanbrengen van feestverlichting in de openbare ruimte mogelijk te maken, zoals het leveren van elektriciteit en het aanleggen van aansluitpunten. Het is de verantwoordelijkheid van de initiator om te zorgen voor de verlichting en de bijbehorende kosten. De gemeente kan hierin ondersteunen door het geven van advies en informatie, maar de uiteindelijke verantwoordelijkheid ligt bij de initiator zelf. Wel is de gemeente bereid om experimenten te ondersteunen, bijvoorbeeld op het gebied van duurzame verlichting of innovatieve oplossingen voor feestverlichting. Op deze manier wil de gemeente bijdragen aan een veilige en duurzame omgeving voor alle inwoners en ondernemers.

Artikel 8 Handhaving

De initiator draagt verantwoordelijk voor dat de feestverlichting voldoet aan het Beleid feestverlichting 2023. De initiator is verantwoordelijk en aansprakelijk voor een veilige en deugdelijke manier van bevestigen van de feestverlichting in de openbare ruimte. De gemeente kan handhavend optreden indien blijkt dat feestverlichting niet op een veilige en deugdelijke manier is bevestigd, of deze is bevestigd in afwijking van hetgeen dat in de algemene regels is opgenomen.

Artikel 9 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 oktober 2023.

Artikel 10 Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: Beleid feestverlichting Heemstede 2023.

Vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders op 23 mei 2023.

